

BIRGITTASALEN
FJÄRÅS FÖRSAMLINGSHEM

En bild - tre berättelser

Birgitta (1303-1373) av påven utnämnd 1999 till ett av Europas skyddshelgon. Visionär och ordensgrundare.

Ikonen - bilden av den heliga Birgitta

Ett helgon är en person som av kyrkan förklarats på ett särskilt sett ha vittnat om och visat på levande Gud genom sina liv.

Ikonen framställer denna person i ett förklarat, himmelskt ljus. Personens inre ljus, avspeglingen av Guds nåd och vishet, omsluter personen som en gyllene gloria. Ikonen inbjuder oss till att bli efterföljare till den Gud vilken personen avbildar på ikonen (den på ikonen avbildade) funnit och gripits av. För att också vi som betraktare skulle bli fyllda med vilja att leva ett heligt liv.

Ikonen är en stiliserad bild och inte ett porträtt. Personen såg inte ut som på ikonen, men personens beredvillighet att leva helhjärtat för Gud framhävs.

Den heliga Birgittas attribut, kännetecken, är oftast en öppen bok och en penna, en gåsfjäder, för att påminna om hennes uppenbarelser vilka hon skrev ned.

I denna ikon är det ett annat kännetecken för Birgitta som lyfts fram, hennes pilgrimsvandringar.

Ikonen - den heliga Birgitta på vandring

Birgitta företog flera pilgrimsvandringar bl a till S:t Jakobs grav i Spanien i Santiago de Compostela.

I sin högra hand greppar Birgitta vandringsstaven. På staven finns referensen till en vers ur Psaltaren som uttrycker grunddragen i det som kommit att kallas heliga Birgittas bön ”*Visa mig, Herre, din väg*”.

På staven vilar två andra för pilgrimen utmärkande detaljer. Det första är väskan, med plats för det allra nödvändigaste för vandringen, bilden av en lätt packning och ett enkelt liv. Väskans spänne bär en krans av tolv stjärnor, bilden som omnämns i samband med Jungfru Maria i Uppenbarelseboken och som idag är EU:s symbol. Birgitta rörde sig och bodde i flera länder i Europa och verkade för kyrkans enhet.

Det andra är hatten, skyddet för väder och vind, är prydd med en Jakobs-snäcka, den är en av pilgrimsrörelsens vanligare symboler.

Birgittas vandring går över ett landskap som lånat drag från Fjärås.

Ikonen - den heliga Birgitta förebild idag

Ikon-bilden framställer Birgitta som vandrande i trakten av Fjärås Bräcka. Lygnerns vattenyta speglas mot himlen och ger den djupa blå himmelsfärgen. Li gravfält eller kung Frodes sten finns stiliserade till höger, och Bräckans backsippor har också lyfts fram i bilden.

Närmast hjärtat, skyddad av vänster arm, bär Birgitta Fjärås kyrka med sin karaktäristiska laternia vilken under den mörka delen av året är upplyst inifrån.

Birgittas pilgrimsstav fortsätter utanför ramen. Det vill berättas för oss att hon inte bara tillhör historien utan vill inbjuda oss idag att hitta vägen till Gud. Ja visa mig, Herre, din väg lik som du visade heliga Birgitta den.

Om ikonens teknik

Ikonen är målad, i traditionellt språkbruk "skriven", med jordfärger i en tradition inspirerad av forskningsrön från Nya Valamo-klostret i Finland och ikonmålarlärare från den andliga akademien i Moskva.

Ikonen är inte signerad utan vidareför traditionen att ikonens "skrivs" i syfte att ge all uppmärksamhet åt bildens budskap, vilket inte får tävla med en på bilden namngiven upphovsman.

Färgerna framställs genom att olika leror och ädelstenar mals till färgpigment. Bindemedlet i färgerna är äggula och vatten och bilden skyddas inte av lack utan bestryks med olifa, en blandning med linolja som huvudingrediens.

De färger som används i ikonerna är jordfärger (lerjord med ett högt innehåll av färgstarka järn- och manganoxider) eller mineralpigment eller (pulvriserade naturliga mineraler, exempelvis cinnober (kvicksilversulfid) och ultramarin (Lapis Lazuli, en halvädelsten) eller organiska pigment (sot och kol).

Träplattan är tillverkad av trä från lind.

Birgittas dräkt är grå, vilken är grundfärg i Birgittinordens dräkt. Dräkten hålls ihop i halsen av en knapp, i birgittinska traditionen träknapp. Här utsmyckad med birgittiner-nunnans krona med fem röda märken, symboliserande Jesu fem sår (vid lidandet på korset).

Underklädnaden hålls ihop av ett bälte, med ett gyllene spänne. Den heliga Birgitta var bl a hovdam åt drottning Blanka (gift med kung Magnus Eriksson) och kan därför förmodas ha haft tillgång till mer ädla smycken. Paulus talar i Efesierbrevet om ikläda sig sanningen som ett bälte. Det grå dOKet är inte ett nunne-dOK

utan hörde samman med den medeltida hustru-dräkten. Birgitta blev själv aldrig vigd till nunna.

Halsen är öppen och inte täckt, vilket uttrycker att personen är öppen och beredvillig att möta varje människa med trons budskap och vittnesbörd om Guds godhet.

I ikonerna är det personligheten som helhet som gestaltas. Därför är munnen avsiktligt liten. Personens inre lyskraft skall märkas och inte bara det som munnen talar. Blicken är frontal och djupt närvarande här och nu.

Pilgrimsleden *Via regia*, den gamla kungsleden, genom Halland passerade Fjärås Bräcka. Sannolikheten är därför stor att Birgitta, då kung Magnus Eriksson vid olika tillfällen under åren 1343-1344 uppehöll sig på Varbergs fästning, vandrat genom Fjärås och kanske även bett i den medeltida kyrkan här. I ikonerna är dagens Fjärås kyrka avbildad, som en påminnelse om kyrkan som platsen för bön och tillbedjan och mottagandet av Ord och sakrament i vår tid.